

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شاعر مردمی مشروطه خواه

سید اشرف الدین کیلانی (نسیم شمال)

عبداله شجاعی

انتشارات گنج علم

شاعر مردمی مشروطه خواه

نویسنده: عبدالله شجاعی

ویراستار: سعید طاووسی

صفحه آرا: سمیرا کایدی

طراح جلد: دلارام پری پیکر

ناشر: گنج علم

چاپ اول: زمستان ۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۶۵-۰۷-۱۰

قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

نشانی: شیراز، چهارراه ۱۵ خرداد، ابتدای خیابان قصردشت،

کوچه ۱، پلاک ۱

تلفن: ۰۷۱۳۲۳۰۴۰۱۷

آدرس سایت: www.gpub.ir

ایمیل: Ganjelmpub@gmail.com

«کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.»

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

- سرشناسه : شجاعی، عبد...، ۱۳۶۸
- عنوان و نام پدیدآور : شاعر مردمی مشروطه خواه، پیدایش عبدالدین گیلانی (نسیم شمال)/ عبدالله شجاعی؛ ویراستار سعید طاووسی.
- مشخصات نشر : شیراز: گنج علم، ۱۳۹۸.
- مشخصات ظاهری : ۱۵۹ ص:، جدول.
- شابک : 978-622-696507-1
- وضعیت فهرست نویسی : فیپا
- یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۵۳.
- موضوع : اشرف الدین حسینی، محسن، ۱۲۴۹ - ۱۳۱۳ -- سرگذشتهای
- موضوع : شعر فارسی -- قرن ۱۳ق.
- موضوع : Persian poetry -- 19th century :
- موضوع : شاعران ایرانی -- قرن ۱۴ -- سرگذشتهای
- موضوع : Poets, Persian -- 20th century -- Biography :
- رده بندی کنگره : ۷۶۰.۴PIR
- رده بندی دیویی : ۶/۱۸۸
- شماره کتابشناسی ملی : ۶۰۱۲۲۳۰

۵.....	مقدمه نویسنده.....
۷.....	پیشگفتار.....
۹.....	فصل اول: زندگی نامه سید اشرف الدین گیلانی در یک نگاه.....
۱۳.....	تحصیلات.....
۱۳.....	زندگی سیاسی.....
۱۵.....	آثار.....
۲۱.....	فصل دوم: شرط سیاسی - اجتماعی و فرهنگی دوران سید اشرف الدین.....
۲۳.....	شکست ایران در جنگ با روسیه.....
۲۳.....	اقدامات عباس میرزا برای نواحی در ایران.....
۲۵.....	تأثیرات جنگ ۱۹۰۵ م. روسیه و تأثیرات.....
۲۷.....	نمایندگان روشنفکری در ایران.....
۲۸.....	نقش مطبوعات و روزنامه ها در بیداری افکار ایرانیان.....
۳۰.....	ادبیات در دوران مشروطه.....
۳۲.....	ویژگی های شعری مشروطه.....
۳۳.....	اصول اندیشه، زبانی و ادبی شعر مشروطه.....
۳۸.....	طنز در دوره ی مشروطه.....
۳۹.....	ادبیات عامیانه.....
۴۳.....	فصل سوم: بحث در اشعار نسیم شمال.....
۴۴.....	مضامین اشعار نسیم شمال.....

۴۵	محتوای اجتماعی
۷۳	محتوای سیاسی
۷۴	اصطلاحات اجتماعی
۷۵	مفهوم آزادی در اشعار نسیم شمال
۸۴	آزادی: رهایی از استبداد داخلی
۹۰	آزادی: رهایی از استعمار و تجاوز اجنبی
۹۵	آزادی انتخابات
۹۶	ورده‌ی وطن در ابیات فارسی
۹۷	مفهوم وطن در فلسفه سیاسی و حکومتی در دوره‌ی مشروطه
۹۸	وطن در شعر ورده‌ی مشروطه
۱۰۱	مشروطه و بازتاب آن
۱۰۴	اجرای عدالت و رفع ستم
۱۰۶	استقبال از مجلس شورا
۱۰۸	تشویق مردم به انتخاب و کلای لایق
۱۱۰	ناامیدی از استقرار مشروطه و انتقاد از مخدعان آن
۱۱۰	ناامیدی از استقرار مشروطه و انتقاد از وضع نابسامان کشور
۱۱۴	انتقاد از غوغای جمهوری خواهی
۱۱۶	توجه به مسائل جهانی
۱۱۹	محتوای اقتصادی
۱۲۳	فقر و فاصله‌ی طبقاتی
۱۲۶	مشاغل
۱۲۷	کساد بازار
۱۲۷	فساد مالی

- ۱۲۹ وابستگی اقتصادی ایران به غرب
- ۱۳۱ مضامین فرهنگی
- ۱۳۴ آداب و رسوم در ایام مشهور
- ۱۴۲ جهل و خرافه‌ستیزی در دیوان اشعار ایرج میرزا
- ۱۴۲ جهل و خرافه‌ستیزی در دیوان اشعار ملک الشعرای بهار
- ۱۴۵ جهل و خرافه‌ستیزی در اندیشه‌ی نسیم شمال
- ۱۴۹ جمع‌بندی
- ۱۵۳ منابع و حواشی

مقدمه نویسنده

به نام خداوند لوح و قلم
حقیقت نگار وجود و عدم
خدایی که داننده رازهاست
نخستین سرآغاز آغازهاست

یکی از دوره های مهم و تاثیر گذار در تاریخ ایران عصر مشروطه است که در آن فصل تازه ای در حوزه ی ادبیات گشوده شد؛ ادبیات به صورت شیوه جدید همراه با زبان شیرین ساده و عامیانه طنز همراه با انتقادی تیز به وجود آمد. در این دوره ادبیات شاهد مفاهیمی جدید چون «دولت»، «وطن»، «ملت»، «آزادی»، «قانون» و... هستیم. اگرچه برخی از این کلمات در اشعار قدیمی تر از خود نیز به چشم می خورد، اما با به کاربرد مدرن آنها که بر آمده از اندیشه های نوین مشروطه خواهی و اهمیت مردم است بر می خوریم.

در دوره مشروطه شاهد شد مطبوعات که حاصل ارتباط متفکران ایرانی با جامعه اروپایی بود، هشتاد و پنج درصد از نشریه های مشهور در این دوره نسیم شمال بود که با چاپ آن در رشته در میان مردم نفوذ پیدا کرد که در واقع اشعار و حرف های دل سید اشرف الدین در آن روزگار از سروده های او بیانگر رویدادهای سیاسی و یا در بردارنده ی طنز اجتماعی و فرهنگی بود که نمایشگر رویدادهای ایران از ابتدای عصر مشروطیت تا دوران رضا شاه بود.

سید اشرف الدین قزوینی (گیلانی) از جمله شاعران بزرگ دوران مشروطه بود، که ادبیات را با تاریخ، مردم و جامعه پیوند زد. با اشعار ساده خود که از معنی شیرین اما اصلاح گرایانه و سرشار از احساسات پاک میهن پرستانه، بشر دوستانه که همراه با اعتقاد و محبت به دین اسلام و پیامبر گرامی اسلام بود، به روشن کردن افکار عموم مردم جامعه و تلاش در جهت همراهی آنان با خود در جهت

مبارزه و اصلاح وضع موجود جامعه می پردازد.

هدف این کتاب نگاهی اجمالی به زندگی و اشعار سید اشرف الدین حسینی (گیلانی، قزوینی) است. در پی آن هستیم که تأثیر اشعار نسیم شمال بر تحولات جامع مورد بررسی قرار گیرد. می خواهیم بدانیم چگونه نسیم شمال با اشعار طنز گونه، ادبیات را به مردم نزدیک ساخت و خود را شاعر مردمی ساخت و با این طریق به آگاهی سازی جامعه پرداخت.

از مجموعه انتشارات گنج علم که در جهت چاپ این کتاب تلاش نمودن صمیمانه تشکر می کنم.

امیدوارم قند در افزایش فهم ادب دوستان سرزمین عزیزم ایران، در حیطه ادبیات و جامعه «عمر مشروطه» برداشته باشیم.

عبداله شجاعی